EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 4.2.2008
KOM(2008) 38 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

dėl Forumo sukūrimo ES teisingumo politikos kryptims ir praktikai aptarti

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

dėl Forumo sukūrimo ES teisingumo politikos kryptims ir praktikai aptarti

1. ĮVADAS

1. 2004 m. Europos Vadovų Taryba priėmė Hagos programą dėl laisvės, saugumo ir teisingumo stiprinimo Europos Sąjungoje[1] ir paragino sukurti sistemą, leidžiančią objektyviai ir nešališkai įvertinti ES politikos įgyvendinimą teisingumo srityje, tuo pačiu visapusiškai gerbiant teismų nepriklausomumą. Europos Parlamentas tai patvirtino 2005 m. vasario mėn. rekomendacijoje[2]. Hagos programą įgyvendinančiame veiksmų plane[3] buvo pažymėta, kad tai sustiprins abipusį pasitikėjimą.

2. Būtinas dialogas su suinteresuotosiomis šalimis visais teisingumo politikos kūrimo ir įgyvendinimo etapais siekiant apsvarstyti, kaip pagerinti teisminį bendradarbiavimą ir plėtoti Europos teisingumo erdvę, nuspręsti, kokios priemonės turėtų būti priimtos, įvertinti, ar priimtos priemonės teisingai perkeliamos ir įgyvendinamos ir ar jos tinkamai naudojamos bei padeda pasiekti tikslų. Apskritai turime žinoti, ar Europos teisingumo erdvė veiksmingai funkcionuoja ir ar asmenys, kurie ja naudojasi ir joje dirba, yra patenkinti.

3. Komisija ketina sukurti Teisingumo forumą (toliau – Forumas), kuris būtų nuolatinis mechanizmas suinteresuotosioms šalims konsultuoti, grįžtamajai informacijai gauti ir skaidriai bei objektyviai peržiūrėti ES teisingumo politikos kryptis. Forumas atsižvelgs į sutartyse esančius politikos skirtumus civilinės ir baudžiamosios teisės srityse. Jam bus priskirtos dvi pagrindinės veiklos sritys: 1) teikti Komisijai specialistų nuomones dėl ES teisingumo politikos ir teisės aktų; 2) skatinti abipusį pasitikėjimą gerinant žinias apie ES teisingumo sistemas.

4. Atviras visų ES teisingumo sistemų subjektų dialogas įvairiais būdais paskatins abipusį pasitikėjimą. Tai turės įtakos piliečiams, kurie galės lengviau pripažinti ES teisingumo sistemą ir jos laikytis, jei supras, kaip ir kodėl ji veikia nacionaliniu lygiu. Pasitikėjimas turi vyrauti politiniu lygiu, kadangi ES priemonės turi būti įgyvendinamos nacionalinės teisės aktais. Galiausiai ne tik piliečiai, bet ir praktikai, visų pirma teisėjai, turi jas suprasti ir pripažinti ir todėl turi asmeniškai būti įsitikinę jų būtinybe bei veiksmingumu. Jei trūks pasitikėjimo bent vienu iš šių lygių, sistema tinkamai neveiks.

5. Visi ES piliečiai turi teisę tikėtis, kad visoje Europos Sąjungos teritorijoje vyraus aukštos kokybės teisingumas. Tai tapo dar svarbiau nuo 1999 m., kai Tamperės Europos Vadovų Taryba paskelbė, kad abipusio pripažinimo principas yra laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės kertinis akmuo. Todėl teismų sprendimai turi judėti ES laisvai ir sparčiai be įprastos kontrolės bei apsaugos priemonių. Tačiau abipusis pripažinimas galimas tik tuomet, jei tarp valstybių narių vyrauja pasitikėjimas. Hagos programoje buvo pažymėta, kad teisingumo kokybė yra pagrindinis veiksnys

---

[1] OL C 53, 2005 3 3, p. 1, 3.2 punktas.

[2] Europos Parlamento rekomendacija Tarybai dėl teisingumo baudžiamosios teisės srityje vykdymo kokybės ir baudžiamosios teisės suderinimo valstybėse narėse: A6-0036/2005.

[3] OL C 198, 2005 8 12, p. 1, 4.1 punktas.

stiprinant abipusį pasitikėjimą: „Po plėtros Europos Sąjungoje tarpusavio pasitikėjimas grindžiamas įsitikinimu, kad visi Europos piliečiai gali naudotis teismine sistema, atitinkančia aukštus kokybės standartus“.

6. Ypatingai svarbu palaikyti reguliarų dialogą apie teisingumo srities politikos kryptis bei praktiką siekiant ne tik sustiprinti abipusį pasitikėjimą, pagerinti abipusį pripažinimą bei galimybę kreiptis į teismą, bet taip pat bendrai platesniu mastu užtikrinti tinkamą visuomenės funkcionavimą. Vienas iš aspektų, į kurį reikia atkreipti dėmesį, yra ekonominis tvarios teisingumo sistemos poveikis. Lisabonos strategija[4] siekiama dinamiškos Europos ekonomikos. Tarp gerų teisingumo sistemų ir dinamiškos ekonomikos egzistuoja ryšys. Patikimas teisminis klimatas šiandieninėje pasaulinės konkurencijos aplinkoje yra vertybė ir šiuo atžvilgiu ES turi dėti tokias pačias pastangas kaip ir valstybės narės.

7. 2006 m. birželio mėn. Komisija priėmė Komunikatą dėl ES laisvės, saugumo ir teisingumo politikos vertinimo[5] (2006 m. birželio mėn. komunikatas). Forumo veikla atitiks 2006 m. birželio mėn. komunikatu sukurtą mechanizmą papildydama informacijos rinkimą, suinteresuotųjų šalių konsultavimą, ataskaitų teikimą ir nuodugnaus vertinimo etapus.

8. 2006 m. rugsėjo mėn. Komisija surengė ekspertų susitikimą siekdama įvertinti paramos Forumui mastą. Iš atsiliepimų paaiškėjo, kad suinteresuotosios šalys pritarė iniciatyvai ir sutiko su Komisija, jog Teisingumo forumas galėtų skatinti abipusį pasitikėjimą keliais lygiais. Praktikai ir kiti ekspertai manė esant tikslinga, kad rengiant, priimant ir įgyvendinant ES teisės aktus, būtų atsižvelgiama į jų nuomonę, patirtį bei kompetenciją.

2. FORUMO TIKSLAI

2.1. Reikalingos priemonės

9. Šiuo metu tarp ES institucijų ir teisės praktikų nėra jokio reguliaraus dialogo ar nusistovėjusio ryšių kanalo siekiant aptarti siūlomų teisės aktų projektų loginį pagrindą arba priimtų priemonių poveikį kasdieniam teisminių institucijų bendradarbiavimui. Priimtas priemones reikia vertinti atsižvelgiant į jų poveikį nacionalinėms sistemoms.

10. Praktikai, kurie susidurs ir dirbs su ES priemonėmis, turėtų įsijungti ankstyvuoju etapu. Priėmus priemonę reikėtų išnagrinėti jos naudojimo mastą, nustatyti, ar ji atitinka tikslus, dėl kurių buvo priimta, ir tikslui pasiekti būtinas išlaidas, įskaitant bet kokius nenumatytus ir neplanuotus padarinius.

11. Pagrindiniai Forumo tikslai bus tobulinti sprendimų priėmimą civilinės ir baudžiamosios teisenos srityse suteikiant nuolatinį pagrindą dialogui su suinteresuotosiomis šalimis, peržiūrint galiojančių priemonių įgyvendinimą ir prisidedant prie abipusio pasitikėjimo stiprinimo Europos lygiu.

---

[4] 2000 m. kovo 23–24 d. Lisabonoje vykusiame Europos Vadovų Tarybos susitikime valstybių ir vyriausybių vadovai paskelbė Lisabonos strategiją, kuria siekiama, kad iki 2010 m. ES taptų konkurencingiausia pasaulio ekonomika ir būtų pasiektas visiškas užimtumas.

[5] COM (2006) 332, galutinis, 2006 6 28.

2.1.1. Dalyvavimas vykdant ex ante vertinimą

12. Iki šiol ES politikos gairės ir teisėkūros programa buvo rengiamos iš esmės praktikams nedalyvaujant pradiniame etape. Atėjus laikui pateikti žaliąją knygą prieš parengiant pasiūlymą, šiuo etapu buvo naudingas praktikų indėlis. Forumas suteiks galimybę vykdyti dialogą politikos kūrimo etapu. Be to, prieš priimdama pasiūlymą, Komisija turi taikyti išsamaus poveikio vertinimo sistemą (įskaitant bet kokio poveikio pagrindinėms teisėms tyrimą). Forumo praktine patirtimi bus naudojamasi rengiant išsamius poveikio vertinimus.

2.1.2. Teisinio ir praktinio priemonių įgyvendinimo peržiūra

13. Dėl daugumos priemonių, priimtų baudžiamosios ir civilinės teisenos srityje, Komisija turi parengti jų taikymo nacionalinėje teisėje įvertinimo ataskaitą. Šiuo etapu Komisija galėtų konsultuotis su Forumu[6].

14. Konsultuotis su Forumu bus ypač tikslinga dėl praktinio įgyvendinimo. Civilinės teisės srityje remiantis IV antraštine dalimi priimtų priemonių įgyvendinimas priklauso Europos Teisingumo Teismo (ETT) jurisdikcijai pagal EB sutarties 68 straipsnį. Be to, EB sutarties 226 straipsnyje numatytas priežiūros mechanizmas suteikia Komisijai galimybę kreiptis į ETT, jei valstybė narė nevykdo savo įsipareigojimų. Baudžiamosios teisenos srityje 3 vertinimo etapuose buvo naudojamasi kovos su organizuotu nusikalstamumu mechanizmu, sukurtu bendraisiais veiksmais 1997 m.[7]: dėl praktinio abipusės teisinės pagalbos veikimo, dėl kovos su narkotikais politikos ir dėl keitimosi informacija teisėsaugos srityje tarp valstybių narių ir su Europolu. 2006 m. prasidėjo ketvirtasis etapas – dėl Europos arešto orderio įgyvendinimo. Vertinimas atliekamas naudojant klausimyną, vėliau surengiamas mokomasis valstybių narių paskirtų ekspertų komandų vizitas, padedant Tarybos Generaliniam sekretoriatui ir dalyvaujant Komisijai. Tas pats metodas naudojamas atliekant nacionalinių kovos su terorizmu priemonių, sukurtų priėmus TVR Tarybos neeilinio susitikimo 2001 m. rugsėjo 20 d. išvadas[8], tarpusavio vertinimą. Po tokių įvertinimų parengiamos ataskaitos, įskaitant rekomendacijas valstybėms narėms, tačiau jos yra konfidencialios, išskyrus pirmąją ataskaitą dėl abipusės teisinės pagalbos[9]. Be to, ETT jurisdikciją baudžiamosiose bylose pripažinusių valstybių narių teismai gali perduoti klausimą ETT ir prašyti priimti dėl jo preliminarų nutarimą pagal 234 straipsnį, tačiau ši procedūra tebėra ribota.

15. Bendrųjų veiksmų sistema yra ilgas ir sudėtingas procesas, kuris nepasiteisina visų priemonių atžvilgiu, todėl kai kurios priemonės, jas įgyvendinus, nėra vertinamos. Forumas suteiks galimybę keistis praktine informacija apie konkretų priemonių taikymą ir todėl bus lengviau įvertinti jų poveikį teisminiam bendradarbiavimui.

---

6 Pvz., Tarybos išvadose dėl Europos arešto orderio 2005 m. birželio mėn. Komisija buvo paraginta konsultuotis su valstybėmis narėmis prieš paskelbiant ataskaitą siekiant išvengti bet kokio neteisingo nacionalinės teisės nuostatų aiškinimo.

7 Bendraisiais veiksmais 97/827/TVR, patvirtintais Tarybos 1997 m. gruodžio 5 d.

8 2002 m. lapkričio 28 d. Tarybos sprendimas 2002/996/TVR, nustatantis nacionalinės teisės nuostatų dėl kovos su terorizmu ir jų įgyvendinimo įvertinimo mechanizmą (OL L 349, 2002 12 24).

9 Galutinė ataskaita „Abipusė teisinė pagalba baudžiamosiose bylose“ (2001/C 216/02).

2.1.3. Dalyvavimas vertinant bendrą ES priemonių poveikį nacionalinėms teisminėms sistemoms ir teisminio bendradarbiavimo funkcionavimui

16. Įvertinti priimtų priemonių įgyvendinimą tiek teisėkūros, tiek praktiniu atžvilgiu nepakanka, jei nenagrinėjamas šių priemonių poveikis bendrosios politikos tikslams, t. y. visos Europos teisminės erdvės funkcionavimui.

17. Būtina platesniu mastu išnagrinėti ES politikos krypčių poveikį ir nustatyti kriterijus siekiant nuspręsti, ar priemonė:

– padėjo pasiekti konkretų tikslą (pvz., Europos arešto orderiu buvo siekiama supaprastinti ir paspartinti ekstradiciją ES);

– prisidėjo prie bendro ES tikslo (pvz., palengvinti ir paspartinti teisminių institucijų bendradarbiavimą, veiksmingiau įgyvendinti teismų sprendimus Europos Sąjungoje, sudaryti palankesnes sąlygas ES piliečiams kreiptis į teismus, kovoti su organizuotu nusikalstamumu ir skatinti abipusį pasitikėjimą);

– turėjo kokių nors nenumatytų padarinių (teigiamų ar neigiamų).

18. Prireikus galėtų būti atlikta ekonominės naudos analizė, atsižvelgiant į finansinius ir nefinansinius kriterijus.

2.1.4. Dalyvavimas dialoge apie teisingumo kokybę siekiant sustiprinti abipusį pasitikėjimą

19. Forumas suteiks galimybę plėtoti diskusijas ir dialogą apie kiekvienos šalies teisingumo sistemą ir skatins abipusį pasitikėjimą gerinant žinias apie teismines sistemas Europos Sąjungoje. Nacionalinių teisingumo sistemų atstovai turėtų reguliariai susitikti šiems klausimams aptarti ir apsikeisti gerąja patirtimi bei, tam tikrais atvejais, ją sukurti.

20. 2005 m. Komunikate dėl abipusio pripažinimo ir abipusio pasitikėjimo ES stiprinimo[10] Komisija apibūdino, kaip ketino skatinti abipusį pasitikėjimą įvairiomis papildomomis priemonėmis (stiprindama vertinimo mechanizmus, skatindama tinklų kūrimą tarp teisės praktikų ir plėtodama teisėjų mokymą). Forumas dalyvaus pirmose dviejose veiklos srityse ir gali turėti tam tikros įtakos trečiosios atžvilgiu. Paaiškėjo, kad ryšių palaikymas tarp praktikų gali paskatinti abipusį pasitikėjimą. Šios papildomos priemonės padeda geriau suprasti ne tik ES priemones, bet ir nacionalines sistemas. Pavyzdžiui, pagal Teisminių institucijų mainų programą[11] praktikų užmegzti ryšiai palengvino teisminį bendradarbiavimą konkrečiose bylose ir suteikė jiems galimybę susipažinti su gerąja teismų patirtimi (pvz., dėl teismų valdymo, galutinių terminų ar paramos nukentėjusiesiems) bei pagerinti nacionalinę praktiką. Tokios rūšies veikla turėtų būti sistemingesnė, kad sustiprėtų jos poveikis. Civilinės teisenos srityje Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1206/2001 dėl valstybių narių teismų tarpusavio bendradarbiavimo renkant įrodymus yra dar vienas svarbus žingsnis stiprinant teisminių institucijų abipusį pasitikėjimą. Europos teisminis tinklas civilinėse ir baudžiamosiose bylose vaidina svarbų vaidmenį skatinant keitimąsi gerąja patirtimi.

---

10 COM (2005) 195, 2005 5 19.

11 2007 m. metinėje darbo programoje.

2.2. Veiksmingas bendradarbiavimas su Europos Taryba

21. Europos Taryba[12] naudoja keletą sektorių nustatymo ir įvertinimo mechanizmų, kurie veikia panašiu būdu. Europos veiksmingo teisingumo komisija (CEPEJ), kuri siekia gerinti Europos Tarybos valstybių narių teisminių sistemų kokybę, yra labai svarbi abipusiam pasitikėjimui Europos Sąjungoje užtikrinti. Pagrindinis CEPEJ uždavinys yra užtikrinti tinkamą veiksmingo teisingumo principų ir taisyklių įgyvendinimą valstybėse narėse. 2006 m. Europos teisminių sistemų įvertinimo ataskaitoje pateikta išsami informacija apie situaciją teisingumo srityje.

22. Labai svarbu, kad ES ir Europos Tarybos veikla derėtų ir nesutaptų su CEPEJ atliekamu darbu. Komisija turėtų toliau bendradarbiauti su CEPEJ ir galėtų imtis bendrų iniciatyvų siekiant gerinti teisingumo kokybę ir stiprinti abipusį pasitikėjimą.

23. Forumas prisidės prie tokio bendradarbiavimo, pvz., pasinaudodamas CEPEJ darbo rezultatais ir konstruktyviai dirbdamas su CEPEJ. Į Forumą turėtų būti paskirtas CEPEJ atstovas.

24. Svarbu atsižvelgti į abipusio pripažinimo principo įgyvendinimo ypatumus ir tikslą sudaryti palankesnes sąlygas kreiptis į teismus, siekiant atspindėti aukštą integracijos lygį, kurio siekia ES valstybės narės. Remiantis CEPEJ darbu galėtų būti atliekami konkretūs tyrimai. Šie tyrimai galėtų būti susiję su tokiais klausimais, kaip vertimo žodžiu teisme arba teismo paslaugų kokybė vartotojų vertinimu laikantis „kliento požiūrio“.

3. FORUMO VAIDMUO

3.1. Teisingumo Europos Sąjungoje peržiūra

3.1.1. Ex ante etapas

25. Forumas bus raginamas teikti pastabas, patarimus ir pasidalinti patirtimi kuo ankstesniu teisėkūros programų rengimo etapu. Priėmus sprendimą, kad tam tikroje srityje reikėtų imtis priemonių ES lygiu, su Forumu bus konsultuojamasi dėl praktinių kiekvienos politikos galimybės padarinių ir jo gali būti prašoma dalyvauti rengiant atitinkamos priemonės išsamaus poveikio vertinimą.

3.1.2. Teisinio ir praktinio įgyvendinimo peržiūra

26. Baudžiamosios teisenos srityje Komisijos vertinimo veikla iš esmės nukreipta į teisinį priemonių įgyvendinimą. Iš esmės Komisijos ataskaitų poveikį mažina Tarybos nesugebėjimas jas nuodugniai išnagrinėti ir imtis tolesnių veiksmų. Tokią situaciją dar labiau pablogina teisės gynimo priemonių ETT trūkumas įsipareigojimų neįvykdymo atveju.

27. Civilinės teisenos srityje tyrimai, parengti prieš pateikiant teisėkūros priemonės taikymo įvertinimo ataskaitą, galėtų padėti apžvelgti esamą situaciją, tačiau ataskaitos rengiamos ne dėl visų galiojančių priemonių ir jų periodiškumas nesuteikia galimybės atsižvelgti į sunkumus ir problemas, susijusius su atitinkamų priemonių taikymu.

---

[12] Pvz., GRECO (Valstybių grupė prieš korupciją), MONEYVAL (Priemonių prieš pinigų plovimą įvertinimo ekspertų komitetas), įsteigti pagal Finansinio poveikio prieš pinigų plovimą darbo grupės (FATF) modelį, Europos komitetas prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą (CPT) ir GRETA (grupė, įsteigta pagal Konvenciją dėl kovos su prekyba žmonėmis).

28. Komisija nemano, kad šiuo etapu būtina pateikti konkrečių šios srities teisės aktų. Tačiau sukūrus Forumą šis poreikis bus persvarstytas ir visų pirma, kiek tai susiję su baudžiamąja teise, bus apsvarstyta būtinybė peržiūrėti 1997 m. bendruosius veiksmus.

3.1.3. Žvilgsnis į teisminio bendradarbiavimo, kaip visumos, veikimą

29. Kadangi Forumą daugiausiai sudarys praktikai, nacionalinių teisingumo institucijų atstovai ir akademikai, jis suteiks kitokią perspektyvą ir, prireikus, galės pasiūlyti bendrą požiūrį į teisminį bendradarbiavimą, kaip visumą, bei tikslingesnius ES priemonių tyrimus.

30. Forumu taip pat bus naudojamasi šiuo Teisingumo, laisvės ir saugumo GD vertinimo mechanizmo etapu. 2006 m. birželio mėn. komunikate išdėstomas generalinio direktorato trejopas vertinimo mechanizmas, apimantis visas šio direktorato politikos sritis. Pirmuoju etapu numatyta sukurti informacijos kaupimo ir dalijimosi ja sistemą (naudojant specialiai sukurtas duomenų suvestines). Turi būti nurodyti kiekvienos srities politikos tikslai ir pagrindinės priemonės. Antruoju etapu ši informacija turi būti peržiūrėta ir išnagrinėta. Trečiuoju etapu atliekamas tikslinis konkrečių politikos sričių ar priemonių vertinimas[13]. Mechanizmas turėtų būti išsamus, apimti visas Teisingumo, laisvės ir saugumo GD kuruojamas politikos kryptis, remtis dabartine praktika ir naudotis turimais duomenimis. Turi būti ištirta valstybių narių ir pilietinės visuomenės nuomonė ir į ją atsižvelgta. Komisija siekia išvengti dvigubo darbo ES ir nacionaliniu lygiu ir šiuo metu diskutuoja su Taryba dėl tikslaus mechanizmo sukūrimo ir dėl to, kaip geriausiai pasinaudoti komunikatu sukurtu kontaktinių centrų tinklu. Forumo darbas papildys bendrą vertinimo mechanizmą. Jis suteiks konkrečių žinių, reikalingų konsultacijoms su suinteresuotosiomis šalimis[14] ir išsamiam vertinimo etapui[15]. Vienas iš Forumo uždavinių bus pasiūlyti sritis, kuriose turėtų būti atlikti išsamūs tyrimai, ir kontroliuoti tokius tyrimus bei jiems vadovauti.

3.1.4. Abipusio pasitikėjimo stiprinimas

31. Reguliariai sutelkdamas specialistus ir skatindamas keistis nuomonėmis apie ES priemonių įgyvendinimą, ES teisingumo politikos kryptis bei jų sąveiką su nacionalinėmis teisingumo sistemomis, Forumas vaidins pagrindinį vaidmenį gerinant tarpusavio supratimą, palaipsniui kuriant bendrą teisminę kultūrą ir skatinant abipusį pasitikėjimą.

4. FORUMO SUDĖTIS IR DARBO METODAI

4.1. Sudėtis

32. Informacija turi būti renkama iš kelių šaltinių: valstybių narių, teisminių įstaigų, praktikų, specializuotų nevyriausybinių organizacijų, universitetų ir, idealiu atveju, teisingumo sistemos vartotojų. Valstybės narės, jei pageidauja, gali siųsti atstovus į Forumo plenarines sesijas ir specialias darbo grupes. Kai kurių valstybių narių atstovai 2006 m. rugsėjo mėn. ekspertų posėdyje aiškiai pareiškė, kad nepageidauja dalyvauti daug pastangų ir laiko reikalaujančiame procese. Todėl dėl dalyvavimo

---

13 2006 m. birželio mėn. komunikato 4.1 skirsnis.

14 2006 m. birželio mėn. komunikato 4.1.1 skirsnis.

15 Žr. ten pat, 32 punktas.

Forumo veikloje paliekama spręsti valstybėms narėms, tačiau pageidautina, kad jos siųstų atstovus į plenarines sesijas.

33. Komisija pakvies Europos Tarybos atstovą, pageidautina iš CEPEJ, dalyvauti Forumo veikloje ir stebėti abipusį darbą bei bendradarbiauti siekiant išvengti dvigubo darbo ir skatinti papildomumą.

34. Turi būti atstovaujama Eurojustui, Europos teisminiams tinklams (baudžiamosiose[16] ir civilinėse bei komercinėse[17] bylose) ir susijusiems Europos profesiniams tinklams, veikiantiems teisingumo srityje ES lygiu. Komisija vertina Europos teismų tarybų tinklo (ENCJ)[18], Europos Aukščiausiųjų teismų pirmininkų tinklo[19], Valstybių tarybų asociacijos[20], Europos administracinių teismų teisėjų asociacijos, advokatūrų ir teisininkų draugijų tarybos (CCBE)[21], Europos teisėjų ir prokurorų asociacijos[22], Europos baudžiamųjų bylų advokatų asociacijos (ECBA)[23], *Eurojustice*[24], Europos notarų tinklo[25], PEOPIL (Europos asmeninės žalos bylų advokatų organizacija)[26] ir Europos teisėjų mokymo tinklo indėlį. Komisija pakvies sistemos vartotojams atstovaujančias specializuotas nevyriausybines organizacijas (pvz., MEDEL, JUSTICE, *Amnesty International*, *Victim Support Europe*[27]) dalyvauti Forumo veikloje. Bus įtraukti teismo ekspertai iš šalių kandidačių.

35. Komisija ketina įtraukti akademinius tinklus (ECLAN – Europos baudžiamosios teisės akademinį tinklą, AIDP – Tarptautinę baudžiamosios teisės asociaciją, *Eurodefensor*), kad būtų skatinamas mokslinis objektyvus požiūris ir suteikta galimybė intensyviai keistis nuomonėmis įtraukiant ir ekspertus, kurie turi kitokią nuomonę. Komisija taip pat ketina tinkamiausiu būdu įtraukti Europos Teisingumo Teismą ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūrą.

36. Priklausomai nuo svarstomos temos, gali būti kviečiami *ad hoc* nariai, jei jie turi patirties atitinkamoje srityje. Kai kurios nacionalinės, profesinės organizacijos (pvz., nacionalinės advokatų asociacijos) parodė susidomėjimą tam tikromis priemonėmis. Jų požiūris kitoks nei jų partnerių Europoje ir jų pagalba bus naudojamasi *ad hoc* pagrindu, jei jie to pageidaus.

4.2. Forumo darbo metodai

37. Forumo posėdžiai vyks reguliariai keletą kartų per metus. Į plenarinę sesiją Forumas susirinks kartą per metus, o pogrupių posėdžiai vyks tiek kartų, kiek reikia[28]. Pogrupiai bus formuojami atsižvelgiant į konkrečias interesų sritis arba klausimus, į kuriuos būtina atkreipti dėmesį, kai kurie pogrupiai nagrinės civilinės teisenos, o kiti

---

16 http://www.ejn-crimjust.europa.eu.
17 http://ec.europa.eu/civiljustice/.
18 http://encj.eu/encj/.
19 http://www.uepcj.org.
20 http://www.juradmin.eu.
21 http://www.ccbe.org/.
22 http://www.amue-ejpa.org.
23 http://www.ecba.org/.
24 http://www.eurojustice.org/.
25 http://www.cnue.eu.
26 http://www.peopil.com.
27 http://www.euvictimservices.org/.
28 Šiame komunikate nurodytų veiksmų išlaidos bus finansuojamos atitinkamomis finansinėmis priemonėmis (visų pirma pagal programą „Baudžiamasis teisingumas“ – Tarybos sprendimas Nr. 2007/126/TVR), naudojant esamus finansinius paketus.

– baudžiamosios teisenos klausimus; bus svarstomi konkretūs klausimai, pvz., galimybė gauti teisinę pagalbą, vartotojų pasitenkinimas teisingumo sistema (pvz., sparta ir nešališkumas), veiksmai nukentėjusiųjų atžvilgiu, vertimo raštu ir žodžiu paslaugos, šalių išklausymas, teisių į teisingą bylos nagrinėjimą užtikrinimas, greitas ieškinių vykdymas ir palankesnės sąlygos vartotojams kreiptis į teismą.

38. Rengiant Komisijos ataskaitą dėl teisės aktų įgyvendinimo Forumo gali būti prašoma teikti *ad hoc* pagalbą atliekant išorės vertinimą. Forumas dalyvaus veikloje, skirtoje sėkmingam perkėlimui (pasibaigus perkėlimo į nacionalinę teisę galutiniam terminui) ir priemonių veiksmingumui vėlesniu laikotarpiu (pvz., praėjus 5 metams nuo įsigaliojimo) įvertinti.

39. Kiekviena organizacija, kuri yra Forumo narė, turėtų paskirti pastovų kontaktinį asmenį, kuris dalyvautų kiekviename posėdyje siekiant užtikrinti nuolatines diskusijas. Jei kontaktiniai asmenys reguliariai susitiks ir susipažins, bus sudarytos geresnės sąlygos tęstinumui, mainai taps laisvesni, o diskusijos atviresnės.

40. Svarbus Forumo veiklos aspektas bus nustatyti gerąją patirtį. Keitimąsi gerąja patirtimi galėtų paskatinti projektai pagal ES finansuojamas programas.

41. Forumas dalyvaus renkant „Krištolinių teisingumo svarstyklių“ premijos nugalėtoją. 2005 m. Komisija ir Europos Taryba įsteigė kas dvejus metus teikiamą Europos „Krištolinių teisingumo svarstyklių“ premiją už naujovišką praktiką organizuojant civilinę teiseną ir procesą Europos teismuose, kad būtų skatinama veiksmingesnė civilinės teisenos viešoji sistema. Komisija planuoja įsteigti papildomą premiją, teikiamą kas dvejus metus už tarptautinį projektą, skirtą tarpusavio pažinimui ir keitimuisi gerąją patirtimi baudžiamosios teisenos srityje gerinti. Ji būtų teikiama tais metais, kuriais nebūtų teikiama premija už civilinę teiseną. Prie reikalavimus atitinkančių projektų bus priskirti lyginamieji tyrimai ir (arba) konkretūs bendradarbiavimo projektai, grindžiami teismų, prokuratūrų, advokatų asociacijų arba kalėjimų (lygtinio teistumo įstaigų) administracijų partneryste.

42. Vienas iš Forumo uždavinių bus statistinių duomenų klausimo svarstymas. Šiuo metu trūksta suderintų statistinių duomenų[29], todėl sunku patikimai palyginti teisingumo sistemas, tačiau galima tikėtis pagerėjimo. Baudžiamosios teisenos srityje statistiniai duomenys dabar turi būti renkami sistemingiau, kadangi šiam tikslui buvo įkurta ES ekspertų grupė[30]. Buvo įkurta ekspertų grupė, turinti nagrinėti politikos poreikius surinkti duomenų apie nusikalstamumą ir baudžiamąją teiseną; 2007 m. įvyko du šios grupės posėdžiai – balandžio ir gruodžio mėn. Po balandžio mėn. posėdyje vykusių diskusijų buvo įsteigti du konkrečius klausimus nagrinėjantys pogrupiai. Buvo svarstomi su prekyba žmonėmis ir pinigų plovimu susiję klausimai. Nuspręsta įkurti ekspertų pogrupį, kuris pagrindinį dėmesį skirtų baudžiamosios teisenos statistiniams duomenims. Kalbant apie civilinę teiseną, statistiniai duomenys gaunami atliekant tikslinius tyrimus ir poveikio vertinimus. Forumas talkins Komisijai teikdamas savo nuomonę apie tokius statistinius duomenis, gerindamas statistinius metodus ir geriau panaudodamas turimus duomenis.

---

29 Žr. CEPEJ ataskaitą ir SPACE statistinius duomenis.

30 2006/581/EB: 2006 m. rugpjūčio 7 d. Komisijos sprendimas dėl ekspertų grupės, atsakingos už politikos poreikių nustatymą duomenų apie nusikalstamumą ir baudžiamąją teiseną srityje, sudarymo, OL L 234, 2006 8 29, p. 29.

43. Siekiant supažindinti su Forumo darbo rezultatais ir skatinti dialogą bei konsultacijas, bus sukurta interneto svetainė. Tai bus nuolatinė Forumo narių diskusijų vieta, kuri palengvins mainus su suinteresuotosiomis šalimis bei kitais piliečiais. Su didele dalimi Forumo darbų rezultatų ir tyrimų bus galima susipažinti interneto svetainėje.

44. Komisija paskelbs Forumo veiklos ataskaitą, kuri bus reguliariai teikiama Tarybai ir Europos Parlamentui.

5. IŠVADA

Forumas bus unikali priemonė Komisijai geriau suvokti esamų ES priemonių poveikį, naujų priemonių poreikį ir apskritai skatinti abipusį pasitikėjimą. Suteikdamas galimybę reguliariai palyginti įvairią patirtį ir skirtingus požiūrius, Forumas padės gerinti tarpusavio pažinimą ir kitų sistemų suvokimą. Reguliarūs susitikimai, įvairiapusė patirtis ir visų teisingumo sistemos sektorių indėlis padės užtikrinti sistemišką, objektyvų ir nešališką vertinimą, paskelbtą Hagos programoje.